

Abonnement pour un an
350 piastres

Edition spéciale. 500 ptrs .

Adresse :

“Idjtihad,” Constantinople

Téléph . St . 865

XXIII ème ANNÉE

1927, 1 Septembre No 235

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی ، صناعی ، صحتی مجموعہ

آبونمان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]
نور کیا ایچون ۲۴ ، خارج ایچون
۳۴ ، اعلا کاغذلیسی ہ ایرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلہ فور : استابول ۸۶۵

یکرمی اوچنچی سنہ

نومرو ۲۳۵ - ۱ ایلول ۱۹۲۷

موزه مزك قيمت واهيتي

كلخانه بارقه آجيلان و سروى و چنار آغاچلريله محاط بولونان يوقوشى تعقيب ايدمك «آنا رعتيقه موزه سى» نه ياقلاشان زائر، درحال كندينى استيلا ايتمش اولان بر جاذبه نك تأثيرى آلتنده بولنديغنى حس ايدر و موزه بنالرينك او كنده كى ميدانه كيرنجه ده ساكن برانزوا كاهه داخل اولديغنى ظن ايلر .

يالكلز قوشلرك نغمه لرى و شهر كده بك اوزاق مسافه لر دن منعكس صدالرى ايله اخلاص ايديلن سكوت ، عظمت ويا ظرافتلى بعض ساعتلرده كوشك آلتون شعاعاته مستغرق اولان مرمر هيكللى حاوى كوچوچك باغچه ، چينىلى كوشك ظرافت و لطافتيله تضاد تشكيل ايدن يكي موزه نك (قلاسيق) تعبيريله معروف بسط و منتظم جبهه لرى ، بو جبهه لرك او كنه ديزلمش اولان مرمر ويا صوما كى لحدلرك بك ساده ترين تاتى ، بوتون بونلر انسانك كرچكدن تأثيرينه اوضا مقدن آزاده قالمه مدينى انزو انمون بر محيط حصن ايتك سندن . اوخ : .. انسان بوراده كندىنى شهر ك ولوله نى سوقا قنرندن ، اوتوسويللرك سر سملتيغى كورولتيسندن نه قاندار اوزاق طوبار ...

* * *
موزه مزك بوكون آغوش صياقتنده بولونديريغنى باشليجه آنارى ذكر ايتزدن اول - محضا اولانجه قيمتى تقديره مدبر اوله بيلمك اينجون - بو مؤسسسه نك وقتيله ملكتمزده اك شديد واك بد انديش بر ظلم و استبدادك حكم سورمكده اولديغنى يكرمى بش سنه لك بر دوره اينچنده ، هرفكر ك ظن و شهبه نى داعى اولديغنى قورقونج و غدار بر هنكآمده ميدانه كلش واساساً بك كوچوك و اهميتسىز بر قوللكسيوندن عبارت ايكن بو قيصة مدت اينچنده دنيا نك اك بويوك موزه لرى صره سنه يوكلشمش اولديغنى خاطر لاتيى لازم وواجيدر . بوكون عسكرى موزه سى اتخا ذ ايديلن قديم « جبه خانه انبارى » نده ۱۸۴۷ سنه سنه طوغرى جهنه

اولوردى . بيوك شاعر لرو على العموم دهالربتون بر قومك وجد واستغراقلرينك اوزون عصر لرجه مترا كم يگون معظمه لسان اولورلر .

بر حديث قدسى « اللهم سمواتن دهالربتون خزينه لروادر ، كه بونلرك آناختارلى شاعر لرك لسانيدر ، مآلنده در . كچن كون « شاعر » ، شوقلمه ايله خطاب واوونى شو صورته توصيف ايتشدم :

شاعر

سويله تن وجدانلرك سنسين نياز رازىنى :
عطر رقصان خيال ، الحان معنادر آدك ؛
سن بو حشرت باغلك آهنگ ورنك وبوينى
بر سماوى كلستانك كلارندن ريلادك .

شاعر لك غير شعورى لك در . اونك روحنده كى زنبركلرك عقل و منطقله علاقه لرى يوقدر . عقل و منطق حال ايله انطباقده فعال اولور . شاعرى تحريك ايدن قوت چوق اوزاق برماضى دن كلير وچوق اوزاق برآتى به كيدر .

عزت خود بشكن و عزت شمار
ز حضا امتى ازوى برآر .

و

كفر ، اسلامه ، اسلام نفرينيه :
حكمت ايزد ندانم چيست در اينجامن .

ديپن (عرفى) ، هر مزپرست ، آتش پرست (ايران) ك عرجه دن معنا هيچ برلسان بيلمه ين وهر كسه بولسانله خطاب ايدن ذوالانتقام ، شديد انعقاب بر عربستان اللهيله مصادمه سنك تاثير مستمرى آلتنده در . (فردوسى) و (خيام) دخی ايران بنیه روحيه سنك عرب بنیه روحيه سياه مصادمه سنك صا صينتيق سنى عصر لر دن صوكره و غير شعورى اولارق ديله كتير مشلر در .

بانا كچن كون «ينه شعرله اشتغال ايدىورميسكز؟»
ديه بر سوال ايراد ايدن بر دوستمه :

شعرله اشتغال اولونماز ، شعرله اشتغال اولونورديمشدم .
عبدالحق حامد بك اشتغال ايتكده دوام ايتكده در ، بعضاً فورانيه جوارنده كى حياتلى اعما ايدن ، وه زو « يانار طاغى كيبى دكل ؛ اوهم كورن ، هم ايشيدن ، هم ايصيتان بر كوشن كيبى اشتغال ايتكده در . نورانى بر وارلنك او كنده محبت و حرمتله اكيله رك آريلير كن انسان روحنى نه قاندار يوكلشك ويوكلشمش حس ايدىور !

۲۸ تموز ۱۹۲۷ يقه جيق عبدالله مهديت

دكلدر . اساساً قديم يونان و روما آثار و آباداتى
احتوايه تخصيص ايدلمش بولنديغندن و شوخالده ظرفك
مظروفه مطابقى لزومى ده آشكارا اولديغندن بوكون بتون
مدنى شهرلرده موجود علمى مؤسسائى طرز معماريسنده
يعنى (قلاسيق) ياخود (رنه سانس) اسلوبنده در ،
و غايت بسيطدر . بو سبيله كوزلاىكى طبقى نظرى كندى
اوزرينه جلب ايتمين يعنى كوزك تابلودن آيرلسنه سبب
اوليه جق درجده بر دقتله ياييلمش بولنان بر چرچيوه ده كى
كوزلاىكه تشبيه اولنه بيلور .

* *

كيره لم :

بو يى موزه ده سالونلر كنيش و ضياداردر . ذكى
بر آل هر آبديه ، هر بر هيكله ، هر پارچه لايق اولدينى
محلى تخصيص و تعيين ايتمش ؛ هر سالونده بر شاه اثر ،
كندى قيمتى بللى ايدى جك صورتده تشهير اولونمش
اولدينى ايچون نظارى جلب ايتمكده در . اهميتلى اولان
اثر كنديلكندن كوزه چارپيور . داهآ از مهم اولان
پارچالر ، شكلاً ويا تاريخاً مناسبستدار اولدقلى باشليجه
اثر ك اطرافنده طويلو بولنيور ؛ بونكه برابر هر سالون ،
متعديجنس بر كل تشكيل ايدنيور .

بو موزه نك هر هانكى بر طاشى اكر سزى آريجه
علاقه دار ايدى جك ، و سزه بوبابده و نائق تدارك ايلك
فكر و آرزوسنى ويره جك اولورسه ٢٠٠٠٠ نى متجاوز
بيلدى هاى اولان مكمل بر كتبخانه نك راف و
جامكانلرني آچيق بولورسكز و بوراده - قارشيكزده
ديانك اك مشعشع منظره سى اولدينى حالده - كال حضور
و استراحتله چاليشايليرسكز ...

موزه نك سالونلرنده بوكون قديم يونان و روما
هيكله اشئيك بترن انكشافه طائد آبدلر ، برده بزانس
صناعتك محصولى اولان اثرلر قديمى صوره سياه نسيير
اينلشدر .

تصنيفك بو درونوسنه كى اهميت بك بيوكدر و ممالك
غريبه موزه لرنيك هنوز كافه سنده تطبيق اولنه مامشدر .
حقيقت ، عن اصل بر جوق مختلف يرلرده طاغنيق اوله رق

تشبث ايدلمش اولان بر مقدار آنتيقه ، ١٨٧٥ سنه سنده
« چينبلى كوشك » . نقل اولونمش ايدى . ١٨٨٧
سنه سنده و قديم (سيدون) لحود قراليه سندن مركب
اولان او بينظير سلسله نك كشف اولندينى زمانده ايسه
چينبلى كوشكده ير اولماديني ايچون قارشيسنده ٦٤ مترو
طولنده يى بر دائره نك انشاسنه لزوم حاصل اولدى .
بونك اقسام اساسيه سى ١٨٨٩ ده ، داخلى تزييناتى ده
١٨٩١ ده ختامه ايردى . فقط براز صوكره مغنيسا
طر فلرنده اجرا اولنان حفريات نتيجه سنده ظاهره چيقان
و يوز متروني متجاوز بولنان منحوت (فرز) لرك
وضعه مساعد بوراده محل قالماش ايدى . بونك
اوزرينه ديكر بر بنانك يعنى اوچنجى بر موزه نك
انشاسنه رخصت استحصال ايدلى و اولكنى شمالى
استقامتنده ٣٢ مترو تمديد ايلد كدن صوكره غربه طوغرى
قيوريله رق ٦٣ مترو طولنده بر جناح تشكيل ايدن بو
اوچنجى موزه ايسه - ١٨٩٤ ده باشلامسى ايجاب ايدن
انشائك بر آز تاخر ايتمش اولسندن ناشى - انجق ١٩٠٢
سنه سنده زواره كشاد ايديله بيلدى . بونك ده صيوالرى
هنوز قورومادن اهميتجه اولكيلرينه فائق اوله جق ديكر
بر بنايه مقتضى تخصيصاتى موزه مدير سابق حمدى بك
مرحومك نصل بر خارق سياسيه ايله استحصاله موفق اولدينى
جدا حيرته شايندر . هر حالده بو صوك قسمك ده انشاسنه
١٩٠٨ سنه سنده باشلاندى و بو دفعه موزه ، جنوبه
طوغرى ٨١ مترو طولنده تمديد ايديله رك بوراده دخى
٤٩ مترو طولنده كنك بر جناح تشكيل اولوندى .
ايشته بو وجهله موزه من بوكون ١٧٧ مترو طولنده
بر جبهه ايله جمعا ٢٨٩ مترواى داخلى بر محيط و - هر
ايكى قات حسابله انخال اولندينى تقديرده - سطحى ٨٠٠٠
مترو مراعنه بئنج اولان بر تشبيهاه عرض ايله كرده در
يى موزه نك بر اوزون و كوزل جبهه سى ، چينبلى
كوشكى سانك ايى جناحى آره سنده قوجاقازيور واونى
بر جد محترم و مشفق كى قورومقده بولنيور ! لكن
اونك نه ظرافت اسلوبه ، نه درنكلى چينيلردن و مرمر
قابلامه لردن مركب اولان بارلاق تزييناتنه غبطه ايتمش

قطعه سنك قدیم سیدون [بوكونكى صيدا] بلده سنده
۱۸۸۷-۱۸۸۸ تاریخده هانده صاعلام اوله رق کشف
ایدیلن قرالی قبرستان داخلندن مرحوم حمدی بکک
همتیله چیقارلمشدر .

بو ایکی سالوندن برنده قبل المیلاد دردنجی عصرک
اک مهم واک کوزل ایکی آری تشهر ایدلمشدرکه بری
« باکیه لر » یعنی « آغلا ییحیلر » عنوانیله ، دیکری ده
« اسکندر » نامیله شهرت بولمش ایکی لحددر . دیکر
سالون ایسه قبل المیلاد بشنجی عصرک اک مهم اثرلری
حاویدر : « صدراب » لحدی ، برده غریب بر قباغی
اولان « لیکیا » لحدی ایله قبل المیلاد آلتنجی عصرده
سیدون قرالی اولان « تابنیت » لحدی ودها بر قاج لحد .
بتون بو لحدلر یوکسک بر قاعده اوزرینه وضع ایدلمش ،
دیکر اشیدان آری و اوزاق اوله رق برلشدیرلمش اولدقلری
ایچون لایقیه تدقیق اولنه یلمکده درلر . فقط بونلرک
داخلنده و قتیله مدفون بولونمش اولانلرک بوکون معلوم
اولماسی و بو لحدلر حقنده دها برچوق مسئله لرکده
تمامیله تنور ایتمه مش اولسی انسانک مراق و تجسس
حسنی نه قدر تحریک ایدیور ...!

*
**

موزه مک بو قسمنده کی نفائس تقدیر اولندقدن
صوکره دیشاری چیقیلوبده تکرار ساکت حولیدن
کچنجه زائرک کوزینه « چنبیلی کوشک » ک نازک ورقق
تریناتی چاربار . استانبولک اک اسکى مبانيسندندر .
فی الحقیقه - قپوسی بالاسنده کی عربی و فارسی کتابة دن
آکلاشیلدیغنه کوره - فتحدن یکریمی سنه صوکره
انشا ایدلمشدر .

اوزرنده کی چینلرک لطیف رونقی ، بالقوتی بویدن
بویه ترین ایدن نارین ستونلرله بیضی کمرلرک ظرافتی ،
قارنيسينده انکشاف ایدن جبهه نك ساکن وقارینه بر
شطارت لونى قائمده در .

بوکون اسلام صناعتنک آناری بو دلنشین کاشانه
داخلنده محفوظدر ؛ حقیقه بوندن دها کوزل ودها
اویغون بر ترتیب تصور اولنه ماز !

بولتمقده اولان آبدلر بوکون بویوک موزه لرک داخلنه
و بربری اوزرینه بیغیلیمش بولتدیغندن برچوق آتیقه لری
حاوی اولان و بعضاده یورغونلق ویره ن بو موزه لری
طولاشیرکن - سیپارک و اوضاع و اطوارک تنوعنه رغماً -
انسانک طویه بیله جکی کلادلن اجتناب ایچون یکانه چاره
ایشته بودرلو تصنیف و بو طرزده کی ترتیدر .

اعتراف ایتلیدرکه و قتیله پک زنده اولان و فقط چوغی
بوکونکی افکار و اعتقادتمزه و بدیی ادراکاتمه آرقت
توافق ایتمه ین بو عتیق هیکللری جانلاندیرا بیلیمک ، اکثریا
انجق تاریخک قوتلی جاذبه سیله ممکن اولیور .

حالبوکه موزه مزى کزدیکه رزمان اکاسکی دورلردن
باشلایه رق بیزانس دورینه قدرکلور ، و صناعتنک انکشاف
و انبساطی ده یورولمه دن تعقیب ایده بیلیرز .

بو اسکی دورلر ایسه قبل المیلاد آلتنجی و یدنجی
عصرلردر . بونلره عائد اولان طاشلر ، قبارتمه لر ،
هیکلر ، اقسام معماریه و لحدلر ، مزار طاشلری باش
طرفده کی سالونلرده تشهر اولونمشدر . بوندن صکره
ینه قبل المیلاد بشنجی و دردنجی عصرلرک محصولاتی
کلور . بو میانده نه کوزل هیکل و قبارتمه لر واردر .
صناعتنک درجه ترقیمى بونلرده نه قدر آنی کورولور ...!

انحطاط دورلرنده حصوله کلن آناری ده تماشا
ایتدکدن صوکره روما اثرلری حاوی اولان سالونه
واصل اولورز ؛ کوربرزکه بوراده صنعت فکری
بشقه لشمشدر : هیکلر ، قبارتمه لر بشقه بر غایه نك
محصولیدر . الحاصل صوکره سالونه واردیغمزده بوراسنک
ده بیزانس آنار و آبدانه تخصیص قلنمش اولدیغی
مشاهده ایلرز :

(ژوستینین) دن (پاله ثولوج) لره وارنجهیه قدر
هیچ بر عصر یوقدرکه کندینه خاص اولان ترینکار
صناعتنک بر ایکی نمونه سنی بو سالونده بر اقمش اولماسون ..
فقط موزه نك بوکون بحق افتخاری و بوتون
جهان ایچنده شهرتی موجب اولان ، اونک اک بویوک
نروتی تشکیل ایتمکده بولنان آنار ، آریجه ایکی بیوک
سالونده تشهر ایدلمش بولنان لحدلردر . بونلر ، فنیکه

ادبی تحلیل

میراث

مجموعه اشعاره شاعری : انیس بهیج بك
ناشری : اقبال کتابخانه سی صاحبی ص ۱۷۹

بر مجموعه اشعار حقنده مصیب بر حکم ویرمك ایچون،
اونی بر حمله ده اوقومالی و حاصل اولان انطباعی در عقب
قید ایتمه لی در . بنده او یله یاپدم .

میراثی اوچ ساعت ظرفنده اوقودم روحده بر اقدینی
تأثیری شو کله لرله افاده ایده بیله حکم :

(میراث) ، طولو بر بارداق در ؛ ایچنده طبقه طبقه
و متنوع شراب لر ، شربت لر وصولر وارد در ؛ بو شراب
طبقه لری بری برینه قاریشامشدر ؛ بارداغی باشنه دیکن
هر بودومده باشقا بر لذت حس ایدر ؛ لذت لر متفاوتدر .
شامپانیان ، به نه دقتین دن ، لیونانان ، روم دن ، پونجیدن ،
نویان دن ، کیسارناتان ، ایران دن ، زحرم قادار هر
نوع طعم و جنس دن مایع وار . انیس بهیج بك محقق
شاعر در . فقط ای بر موزیسیه اولماسی محقق دکل .
بوایکجه حکمده یا کیلیورسم قصور بنم سامعه مکدر .
بی شاعرك کنیدی اولماسده سامعه سی مطلقا
موزیسیه اولمالی در .

Pauvre Lelian Art poétique ی نه قادار حقلی در .

(وەرلن) بونی یازار کن نه قادار شعورلو اولمشدر :

La musique avant toute chose

بر شعرك قافیه لری نه قادار زنکین نه قادار طبیعی
اولورسه اولسون کله رحم الهامده موسیقی ایله بسله نمه مش
و موسیقی ، کله لرله قان و جان اولمامشه ، کله لر ترنم
ایده رك دنیا به کله مشلر و یکدیگر لر یله سویشه رك ازدواج
ایتمه مشلر سه نه عیسی مه جزدم نه داوود علیه السلام اونلره
لازم اولان حیات و آهنگی ویره مز .

الحق قیمتی موزه مزنی هنوز کورمه مش اولانلرده
بوش زمانلرینی بویله بر دارالفنائسك زیارتنه حصر ایتک
مراقبی او یاندیرمش و بو مسرود آمله ده تعالی فکری نی ایقاظ
ایده بیلمش ایسم کنیدی بختیار عد ایده رم ...

و میر

بو کوچوك كوشكك هر قسمنده کومه کومه نفائس
بولقمده در که بونلر باقانلره بر موزه دن زیاده کبار خلقدن
متحیر و صناعت هوسکار بر ذاتك خصوصی سالوننده
بولقمده اولدقلری حسنی تلقین ایدر : صولغون رنگلی
اسکی خالیر ، غریب و خوش شکلدرده قدیم موسیقی
سازلری و « اسطراب » دینیلن رصد آلتلری ، پارلاق توبلی
بر طاووس قوشنك یاندن کورونمکده اولدینی بر مرمر
چشمه نك جاذب چینی صفحه لری و رنگلری ، اسپک
کبی یومشاق منسوجات ، قلمکار ایشی فانوسلر ، چینی
و فففوریلر ، باقر ابریقار ، آلتون و کموش تل قاقیلی
سلاحلر ، بتون بونلر لطیف و فرح بخش بر هیئت
تشکیل ایتمکده در . هله قره ماندن کله پک نفیس بر
محراب ، رنگلریله و محتشم طرز لر کی ایله انسانی حیرتده
براقان تریناتی حاویدر .

بورادن چیققدن صوکر ا کر بک یورولمامش ایسه
زائر ، باغچه ده وقتیه سنایع نفیسه مکتبی اوله رق انشا
ایدلمش اولان بنا داخلنه ۱۹۱۸ سنه سنده جمع ایدلمش
و اخیراً ترتیب و تصنیفی اکمال ایدیلرک عمومك انظار
تدقیق و تماشاسنه معروض بولوندرلمش اولان آنتیقه لری ده
کزه بیلیر . مصر ، هیئت ، آتوریه کبی قدیم شرق
قوللکسیونلری بوراده شهر اولونمشدر . بونلرک
تدقیقندن بویوک فائده لر استحصال ایدیلر بیلیر ، زیرا
قدیم یونان هیکترا سلغنگ بعضی مفاصلرینی ایضاحه بونلرک
یاردیمی اوله بیلیر . بو خصوصده (هیئت) دنیلن وهنوز
یازیلری بیلر اوقونامامش اولان آثار و آبدانك اهمیت
بویوکدر

فقط بوتون موزه مزده دهانجه نفائس وارد در .
صامسون قلعه ، قلاباق حصار خرابه لرنده چیقان او پک
سویملی کوچوجك طوبراق شکلدردن ، پک قیمتی طونج
محوه راتدن ، لطیف مائی چیچکلری حاوی و « مرتبانی »
عنوانیله معروف اسکی چین معمولاتندن ، عربجه
عباره لرله مزین کذا چین معمولاتندن ، اسکی ژاپون
واژولرندن ، ساقسونیا واسکی و یانه معمولات لطیفه سنندن
یشیم دنیلن سرت طاشدن وسطی آسیا ایله اقصای شرق
مملکتلرندن وجوده کتیرش اولان کوزل و جاذب
قوللکسیونلردن بوراده بحثه امکان یوقدر .